

Поліське море: міф чи реальність?

Перша письмова згадка про поселення Дюксин датується 1535 роком, хоч насправді воно є одним із найстаріших поселень у Західній Україні (VI століття до нашої ери). Сучасникам же село відоме як батьківщина знаного українського художника, графіка, активного громадського і політичного діяча, члена ОУН і УГВР Ніла Хасевича

Та ще задовго до народження Хасевича Дюксин славився завзятими мисливцями, рибалками, воїнами. І нині в околицях села, особливо над річками, люди часто знаходять кремінні і камінні знаряддя праці, полювання й оборони. Науковці з'ясували, що в давнину тут було селище Милоградської археологічної культури.

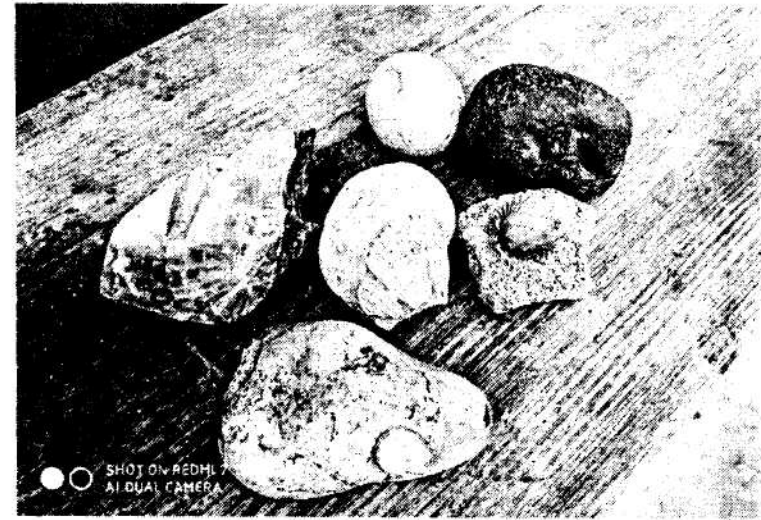
До речі, це історичний пласт поліської археологічної культури VII—I століть до н.е., носіїв якої зараховують до балтів або до праслав'ян.

А нещодавно Олександр Профорук – один із закоханих у історію рідного краю мешканців Дюксина – поділився фотграфіями знайдених скам'янілих мушель.

Знахідки не лише цікаві, а й красиві з естетичної точки зору. Наприклад, один із камінців за кольором нагадує морську воду, у якій полощеться мушля.

Пан Олександр розповідає, що найчастіше такі знахідки трапляються на висотах – відрогах Волинської височини. І що примітно – це найвища точка за селом. Тож цілком можливо, версія про те, що колись територію Полісся вкривало море, знаходячи щоразу більше матеріальних підтверджень, стане основою у дослідженні наших територій. А славнозвісні базальтові стовпи цілком можуть бути офіційно визнані виверженнями магми з морського дна у воді.

Олександр Профорук, що нині працює над книгою про історію села, також розповідає, що ще за часів Польщі були дуже активні спроби дослідити місцевість. Бо ж Дюксин, як уже згадувалося, – найстаріше поселення на Західній Україні.

Є навіть давні карти покладів кремніїв. Часто й нині тут можна знайти кремнієві сколи. А через відроги базальтів у селі дуже складно викопати колодязі.

– Останнє велике дослідження на території стародавнього поселення відбувалося у 1960 році. Нам з того поселення в шкільний музей передали кам'яну сокиру та ніж. Інші речі, розповідають старожили, вивезли в Росію на дослідження. Так і донині ми не знаємо, де вони знаходяться! А мушлі у скам'янілостях трапляються часто, як і шматки кремнію з отворами, які нібито просвердлені якимось інструментом. Раніше такі знахідки віддавали до музею. Але років 4-5 тому його по-

грабували, забрали багато цінних експонатів – кам'яні сокири, ножі, шаблі. Тож тепер місцеві жителі, якщо знаходять щось цікаве, зберігають все у власних колекціях. Крім того, не оминають нас чорні старатели. А це, як ви розумієте, часто знахідки, втрачені назавжди. Бо заради наживи їх продають і в колекції наших грошовитих можновладців, і за кордон, – бідкається краєзнавець.

Сподіваємося, що найближчим часом на Рівненщині такі будуть віднайдені важливі докази, звідки ж походять природні дива Полісся. І, цілком можливо, в них буде морський слід.

Мирослава КИРИЛЬЧУК
газета "Вісті Рівненщини"

Неповторний Дюксин